

VZHODNA AZIJA

Azija je največja in najbolj poseljena celina na svetu in z geostrateškega vidika zelo pomembna za EU. Ta ima v vzhodni Aziji tri strateške partnerice: Kitajsko, Japonsko in Republiko Korejo. Na tem območju so pogosto težave z varnostjo zaradi severnokorejskega jedrskega izziva in pomorskih sporov v Južnokitajskem morju. EU nastopa v vlogi pomembne gospodarske partnerice, prispeva precejšnjo razvojno in drugo pomoč ter si prizadeva vzpostaviti institucije ter spodbujati demokracijo, dobro upravljanje in človekove pravice.

To poglavje obravnava območje vzhodne Azije. Glej še poglavji o južni Aziji ([5.6.7.](#)) in jugovzhodni Aziji ([5.6.9.](#)).

PРАВNA PODLAGA

- Naslov V (zunanje delovanje EU) Pogodbe o Evropski uniji (PEU);
- člena 206 in 207 (trgovina) ter člani 216 do 219 (mednarodni sporazumi) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU);
- sporazumi o partnerstvu in sodelovanju (dvostranski odnosi).

VZHODNA AZIJA

A. Kitajska

EU je odnose s Kitajsko znova vzpostavila leta 1994, še vedno pa velja embargo na orožje, ki ga je EU uvedla po dogodkih na Trgu nebeškega miru leta 1989. Vse večja medsebojna gospodarska in geopolitična odvisnost se odraža v strateškem programu za sodelovanje med EU in Kitajsko do leta 2020, ki je sodelovanje poglobil in razširil na najrazličnejša področja, kot so zunanja in varnostna politika, gospodarski razvoj, globalno upravljanje in večstransko sodelovanje na področjih trgovine, naložb, sociale, okolja ter tudi na področju medosebnih stikov.

Leta 2016 je Komisija sprejela skupno sporočilo o elementih za novo strategijo Evropske unije o Kitajski, kjer je poudarila, da si mora Kitajska prizadevati za reforme, hkrati pa spodbujati vzajemnost, enake konkurenčne pogoje in pošteno konkurenco na vseh področjih sodelovanja. V predlagani strategiji je tudi poudarjeno, da je treba na podlagi odprte in pregledne platforme s pravili izboljšati infrastrukturo, trgovino ter digitalno in medčloveško povezanost med državama.

Na podlagi strategije je Komisija marca 2019 izdala skupno sporočilo z naslovom EU-Kitajska – strateška vizija. V njem poziva k večplastnemu pristopu, ki bi zajemal

različna področja politike in zahteval enotnost vseh držav članic EU pri sodelovanju s Kitajsko. Strateška vizija poziva k večji zavezanosti pri uresničevanju skupnih interesov na svetovni ravni in odločnejšemu zavzemanju za vzajemne pogoje na področju gospodarstva.

21. vrh EU–Kitajska je bil v Bruslju 9. aprila 2019 in je sledil strateškemu dialogu med EU in Kitajsko, ki je bil 18. marca 2019 v Bruslju kot priprava za vrh. [Skupna izjava z 9. aprila 2019](#) odraža stalne poskuse, da ne bi sodelovali le na področju globalnih izzivov, ampak spodbujali dvostranske gospodarske odnose, ki bi bolj temeljili na nediskriminaciji, pošteni konkurenci in enakih konkurenčnih pogojih. EU in Kitajska sta se zlasti dogovorili, da bosta poskusili rešiti številne pomembne ovire, ki sta jih opredelili obe strani, ter „pregledali stanje na naslednjem vrhu EU-Kitajska“.

V skupni izjavi je bilo potrjeno, da sta EU in Kitajska kot svetovna akterja skupaj odgovorni za reševanje regionalnih in svetovnih izzivov, kot so podnebne spremembe in izvajanje Pariškega podnebnega sporazuma COP21, skupne varnostne grožnje, tudi boj proti terorizmu in kibernetika varnost, ter upoštevanje skupnega načrta celovitega ukrepanja v zvezi z iranskim jedrskim programom. Ponovno sta tudi potrdili, da bosta odločno krepili multilateralizem in večstranski sistem trgovine, ki temelji na pravilih, pa tudi postopke za reformo mednarodnega monetarnega in finančnega sistema (vključno s kvotami v MDS) ter Svetovne trgovinske organizacije (STO), za kar sta EU in Kitajska ustanovili skupno delovno skupino. Potrdili sta pomen, ki ga ima skupina G20 kot „glavni forum za mednarodno gospodarsko in finančno sodelovanje“ pri podpiranju večstranskega sistema. Obe strani sta se tudi zavezali, da bosta izboljšali povezljivost med Evropo in Azijo na podlagi tržnih pravil, preglednosti, odprtega javnega naročanja, enakih konkurenčnih pogojev in poštene konkurence ter vzpostavili sinergije med strategijo EU za povezovanje Evrope in Azije ter Kitajsko pobudo En pas, ena pot.

Še vedno potekajo pogajanja za ambiciozen dvostranski celovit sporazum o naložbah. Namenjen je vzpostavitvi enakih konkurenčnih pogojev za podjetja, zagotavljal pa naj bi tudi nove tržne priložnosti, zaščitil vlagatelje in njihove naložbe ter obema stranema omogočil večje ambicije.

EU ostaja največja trgovinska partnerica Kitajske, medtem ko je Kitajska druga največja partnerica EU. Vrednost blagovne menjave med EU in Kitajsko precej presega 1,5 milijarde EUR na dan, pri čemer je izvoz EU leta 2018 znašal 210 milijard EUR, uvoz pa skupaj 395 milijard EUR. Leta 2017 je EU na Kitajsko izvozila storitve v vrednosti 44 milijard EUR, medtem ko je uvoz storitev znašal 28 milijard EUR. Leta 2017 je tok kitajskih neposrednih naložb v EU znašal približno 30 milijard EUR, medtem ko naj bi neposredne tuje naložbe EU na Kitajskem v tem letu znašale nekje med 6 in 7 milijardami EUR.

Parlament je nekajkrat opozoril na kršitve človekovih pravic na Kitajskem, in sicer zaradi samovoljnega pridržanja, delovnih taborišč, smrtne kazni, nespoštovanja svobode izražanja in združevanja, prisilnih splavov in represivne politike v [Tibetu](#) in Xinjiangu. Podprl je tudi pozive kitajskih državljanov k učinkovitim političnim reformam^[1]

[1]Resolucija Evropskega parlamenta z dne 14. marca 2013 o odnosih med EU in Kitajsko (UL C 36, 29.1.2016, str. 126).

ter obsodil ravnanje s posameznimi zagovorniki človekovih pravic in aktivisti. Kitajska odločno nasprotuje zunanjemu „vmešavanju“ v notranje zadeve, tudi na področju človekovih pravic. 37. krog dialoga o človekovih pravicah med EU in Kitajsko je potekal aprila 2019.

B. Tajvan

EU pristaja na politiko „ene Kitajske“ in Tajvana ne priznava kot suverene države, vendar še naprej sodeluje z njim na nepolitičnih – trgovinskih in gospodarskih – področjih, kot so trgovina, raziskave in podnebne spremembe.

EU je s Tajvanom razvila dobro strukturiran dialog o gospodarskih in trgovinskih vprašanjih v številnih sektorjih, kot so avtomobilska, farmacevtska in kozmetična industrija in industrija medicinskih pripomočkov. EU je četrti največji trgovinski partner Tajvana, takoj za Kitajsko, ZDA in Japonsko. Vrednost blagovne menjave med njima je leta 2018 dosegla rekordnih 51,9 milijarde EUR. Z neposrednimi tujimi naložbami v višini 21,2 milijard EUR leta 2017 je EU največja vlagateljica na Tajvanu.

Parlament je večkrat spodbujal tesnejše dvostransko sodelovanje med EU in Tajvanom na področjih, kot so trgovina, raziskave, kultura, izobraževanje, podnebne spremembe in varstvo okolja, ter izrazil podporo morebitnim pogajanjem o naložbenem sporazumu med EU in Tajvanom.

Prvo letno posvetovanje o človekovih pravicah med EU in Tajvanom je potekalo 22. marca 2018. Na njem so razpravljali o vprašanih človekovih pravic, zlasti njihovi univerzalnosti. Na srečanju je EU Tajvan pohvalila za prostovoljno vključitev določb iz glavnih konvencij OZN o človekovih pravicah v domače pravo in za mednarodni mehanizem pregleda.

Januarja 2020 bo na Tajvanu potekal 15. krog predsedniških volitev. Kandidata na volitvah bosta sedanja predsednica Tsaj Ing-wen iz Demokratske progresivne stranke in Han Kuo-yu iz stranke Kuomintang (Kitajska nacionalna stranka). Za javno funkcijo se poteguje še šest neodvisnih kandidatov.

C. Hongkong

Odnosi med EU in Hongkongom pokrivajo več področij, kot so trgovina in gospodarski razvoj, inovacije in tehnologija, konkurenca, varnost hrane, okolje in izobraževanje. EU je bila v letu 2018 druga največja trgovinska partnerica Hongkonga na področju blagovne menjave (takoj za celinsko Kitajsko), medtem ko je bil Hongkong 17. največji trgovinski partner EU na področju blagovne menjave in 10. največji na področju trgovine s storitvami. 12. strukturiran dialog med EU in Hongkongom je potekal decembra 2018. Hongkong je izboljšal upravljanje, zato ga je EU 12. marca 2019 umaknila s seznama [nekooperativnih davčnih jurisdikcij](#).

Evropski parlament je v [priporočilu, ki ga je podal dne 13. decembra 2017](#), 20 let po ustanovitvi posebne upravne regije Hongkong (SAR) poudaril, da je spoštovanje ustave posebne upravne regije Hongkong ključnega pomena za nadaljnjo krepitev odnosov z EU. Čeprav EU pristaja na politiko „ene Kitajske“ in priznava, da Kitajska nasprotuje vmešavanju v notranje zadeve, priporočilo obsoja vmešavanje Kitajske v notranje zadeva Hongkonga, ki ogroža dolgoročno vzdržnost modela „ena država, dva sistema“. Z demonstracijami, ki so se začele marca 2019 po uvedbi predloga

zakona o storilcih kaznivih dejanj na begu in medsebojni pravni pomoči v kazenskih zadevah, se je začelo v Hongkongu stopnjevati nasilje in prihaja do stalnih nemirov. EU vztraja, da so ukrepi za zmanjšanje napetosti in dialog ob spoštovanju temeljnih pravic, ki jih zagotavlja načelo ene države in dveh sistemov, ključni za miroljubno rešitev. Evropska unija pripisuje velik pomen visoki stopnji hongkonške avtonomnosti, ki jo je treba v skladu s temeljnim pravom in mednarodnimi obveznostmi ohraniti. Nadaljnje spoštovanje temeljnih pravic in svoboščin ter neodvisnost sodstva ostajata bistvena za njegov razvoj.

D. Japonska

Japonska je že od leta 2003 strateška partnerica EU, s katero si delita iste vrednote, kot so človekove pravice, demokracija ter pravna država. Sporazum o strateškem partnerstvu med EU in Japonsko je začel začasno veljati 1. februarja 2019 in zajema politični dialog, politično sodelovanje in sodelovanje na področju regionalnih in globalnih izzivov, odnose dviguje na novo raven. Okrepil bo tudi medparlamentarni dialog med Parlamentom in japonskim dietom. Sporazum o gospodarskem partnerstvu med EU in Japonsko, ki je eden od najbolj celovitih prostotrgovinskih sporazumov EU, je začel veljati 1. februarja 2019. Pričakuje se, da bo spodbujal trgovino in gospodarsko rast na obeh straneh. Sporazum vsebuje obveznosti v zvezi z blagovno menjavo pa tudi s storitvami in določa okvir, ki spodbuja dvostranske naložbe. Določa tudi ambiciozne cilje za trajnostni razvoj in prvič vključuje posebno zavezanost Pariškemu sporazumu o podnebnih spremembah.

EU in Japonska imata skupno vizijo o odprtem svetovnem gospodarstvu, ki bi temeljilo na pravilih in zagotavljalo najvišje standarde.

Japonska je druga največja trgovinska partnerica EU v Aziji (za Kitajsko) in trgovinska menjava med njima je leta 2018 znašala 135 milijard EUR. Obe strani se še vedno zavzemata za nadaljnjo krepitev naložbenih odnosov, in sicer z ločenim sporazumom o naložbah, ki bi ga sklenili v bližnji prihodnosti in bi vključeval standarde varstva vlagateljev/naložb in mehanizem za reševanje sporov. EU in Japonska sta 17. julija 2018 zaključili pogajanja o ustrezni ravni varstva podatkov, 23. januarja 2019 pa sta sprejeli sklepe, s katerimi sta priznali, da sta njuna sistem varstva podatkov enakovredna, ter tako ustvarili največje območje varnega pretoka podatkov na svetu.

26. vrh EU-Japonska 25. aprila 2019 je bil osredotočen na vprašanja podnebnih sprememb, regionalne varnosti in trgovine ter na stanje dvostranskih odnosov. 27. septembra pa sta EU in Japonska med drugim obiskom premierja Abeja v Bruslju v letu 2019 podpisali partnerstvo za trajnostno povezanost in kakovostno infrastrukturo med Evropsko unijo in Japonsko.

E. Republika Koreja (Južna Koreja)

Odnosi med EU in Južno Korejo segajo v leto 1997, ko je bil sklenjen sporazum o sodelovanju in medsebojni upravni pomoči v carinskih zadevah. Danes je Republika Koreja ena od 10 strateških partneric EU na področjih svetovne varnosti, gospodarstva, okolja in mednarodnega sodelovanja. Dvostranska trgovinska menjava med EU in Južno Korejo se je močno povečala in leta 2018 dosegla rekordno raven več kot

100 milijard EUR. EU je pomembna vlagateljica v Južni Koreji: leta 2017 so njene neposredne naložbe znašale 51 milijard EUR.

Južnokorejski sektor znanosti in tehnologije je med najnaprednejšimi na svetu. Osredotoča se na inovacije in se lahko pohvali z izjemnimi rezultati na področjih robotike in umetne inteligence, odpira pa tudi nove priložnosti za povečanje znanstvenega in tehnološkega sodelovanja z EU.

Gospodarstvo Južne Koreje je zelo digitalizirano in država razvija nacionalno strategijo za kibernetško varnost, saj je bilo več milijonov ljudi in uradnih spletnih mest tarča vdorov in napadov. Severna Koreja je bila obtožena načrtovanja večine največjih kibernetških napadov. Na področju kibernetških groženj je sodelovanje med EU in Južno Korejo vedno obsežnejše. Peti kibernetški dialog med EU in Južno Korejo je potekal junija 2019 v Bruslju.

Trenutne prednostne naloge medkorejskih odnosov so gospodarsko sodelovanje in jedrska razorožitve. Preobrat v odnosih med državama pa je prišel z udeležbo Severne Koreje na zimskih olimpijskih igrah februarja 2018 v Pjongčangu. Predsednik Republike Koreje Mun Džae In se trudi zmanjševati napetosti z dialogom in ukrepi za povečevanje zaupanja. Med aprilom in septembrom 2018 so bila organizirana tri srečanja vrhov obeh Korej, namenjena jedrski razorožitvi. Medkorejski odnosi pa so se leta 2019 najprej poslabšali po vrhunskem srečanju med ZDA in Severno Korejo v Hanouju, nato pa še avgusta po skupnih vojaških vajah ZDA in Južne Koreje, ki jih je Severna Koreja opisala kot kršitev treh sporazumov, ki so bili sklenjeni leta 2018, Južno Korejo pa obsodila konspiracije z zunanjimi silami in nadaljevanja prikritih sovražnih dejanj. EU podpira diplomatsko reševanje korejske jedrske krize.

Južnokorejsko ustavno sodišče je marca 2017 potrdilo ustavno obtožbo zoper bivšo predsednico Park Geun Hje. Vodja demokratske stranke (stranke Mindžu) Mun Džae In je bil maja 2017 izvoljen za predsednika. Nova vlada izvaja ambiciozen program gospodarske rasti, na podlagi katerega je povečala javno porabo in začela z redistributivnimi socialnimi politikami. Septembra 2019 je predsednik Mun imenoval Čo Kuka za ministra za pravosodje, da bi oblikoval reforme sodstva, pri tem pa ustanovil tudi protikorupcijsko agencijo za preiskavo visokih uradnikov. Zaradi kontroverznosti in obtožb korupcije je Kuk 14. oktobra 2019 odstopil. Obtožbe so vrgle slabo luč na vladajočo stranko Mindžu v pripravah na parlamentarne volitve aprila 2020. Oktobra 2019 je bila priljubljenost predsednika Muna po javnomnenjskih raziskavah najnižja od leta 2017, čeprav je obljubil, da bo dajal prednost ustvarjanju delovnih mest, uvedbi protikorupcijskih reform in zmanjšanju neenakosti.

Delegacija Odbora Evropskega parlamenta za zunanje zadeve je aprila 2018 obiskala Japonsko in Južno Korejo, da bi poglobila dvostranski strateški partnerstvi in njuno parlamentarno razsežnost.

Deveti vrh EU–Južna Koreja je bil 19. oktobra 2018 v Bruslju. EU in Južna Koreja sta razpravljali o širitvi dvostranskega dnevnega reda in širših izzivih, povezanih z globalno in regionalno varnostjo in mirom ter neširjenjem orožja za množično uničevanje.

Novembra 2019 je južnokorejska delegacija iz narodne skupščine obiskala Evropski parlament v Bruslju v okviru 21. medparlamentarnega srečanja. Razprave so

se osredotočale na prostotrgovinski sporazum, podnebne spremembe, varnost in tehnologijo.

Južna Koreja še ni podpisala štirih konvencij MOD o prisilnem delu, svobodi združevanja, varstvu sindikalnih pravic in kolektivnega pogajanja. Oktobra 2019 je vlada potrdila osnutek zakonodaje, ki bo poslan narodni skupščini. Zaradi nasprotovanja podjetij in sindikatov delavcev pa ni jasno, ali bodo predlogi sprejeti.

F. Demokratična ljudska republika Koreja (Severna Koreja)

EU v primeru Demokratične ljudske republike Koreje (Severna Koreja) izvaja politiko „kritičnega sodelovanja“, v kateri združuje pritisk v obliki sankcij in druge ukrepe z odprtimi komunikacijskimi kanali. Dvostranski odnosi so omejeni in EU s Severno Korejo nima dvostranskih političnih oziroma trgovinskih sporazumov. Na razvojno sodelovanje EU (z izjemo humanitarne pomoči) poleg tega negativno vplivajo politični pomisleki, povezani predvsem s prehransko varnostjo, sankcije OZN in druge omejitve. Parlament je sprejel več resolucij, v katerih je obsodil jedrske in raketne programe Severne Koreje ter izrazil veliko zaskrbljenost nad vse slabšimi razmerami na področju človekovih pravic v tej državi.

Da bi dopolnila in okrepila ustrezne resolucije varnostnega sveta OZN (2270, 2321, 2371, 2375 in 2397), je [EU večkrat razširila sankcije proti Severni Koreji](#). Prepoved naložb tako zdaj poleg finančnih storitev in prometa zajema tudi nove sektorje, in sicer industrijo konvencionalnega orožja, metalurgijo, letalski sektor, računalniške storitve ter storitve, povezane z rudarstvom in proizvodnimi dejavnostmi v kemični, rudarski in rafinerijski industriji. [V aprilu 2018 je EU na seznam tistih, za katere veljajo omejevalni ukrepi proti Severni Koreji](#), dodala enega posameznika in 21 pravnih oseb zaradi njihovega sodelovanja pri nezakonitih trgovinskih dejavnostih in dejavnostih, katerih cilj je pomoč pri izogibanju sankcijam. Trenutno je na seznamu OZN skupaj 80 posameznikov in 75 pravnih oseb, na seznamu za sankcije, ki ga je samostojno oblikovala EU, pa je 59 posameznikov in devet pravnih oseb.

Po skupnem nastopu severno in južnokorejskih športnikov na zimskih olimpijskih igrah februarja 2018 v Pjongčangu so bili aprila, maja in septembra organizirani trije vrhi obeh Korej. Ta zgodovinska sprememba je pokazala, da sta obe državi zainteresirani za umiritev napetosti in mir na Korejskem polotoku.

Prvo vrhunsko srečanje med Severno Korejo in ZDA je potekalo 12. junija 2018. Severnokorejski predsednik Kim Džong Un in ameriški predsednik Donald Trump sta v skupni izjavi z dne 12. junija 2018 izrazila dogovor o vzpostavitvi novih odnosov na podlagi izjave z vrha obeh Korej v Panmunjomu aprila 2018. Severna Koreja se je zavezala, da si bo prizadevala za popolno jedrsko razorožitev Korejskega polotoka. Drugo vrhunsko srečanje med Severno Korejo in ZDA je bilo v Hanoju (Vietnam) 27. in 28. februarja 2019, a na njem ni bil dosežen dogovor o jedrski razorožitvi. Ameriški predsednik Trump je izrazil pripravljenost za nadaljevanje pogajanj s Kimom Džong Unom. Odnosi z ZDA trenutno mirujejo in ukrepi za zmanjšanje napetosti so bili zamrznjeni.

[Ulrich Jochheim / Jorge Soutullo](#)

